

Jaarverslag 2012

Archeologische Werkgroep "Leen de Keijzer" Houten (AWN afd. 12)

Een buitengewone activiteit in 2012 was voor onze werkgroep het opsporen en zo mogelijk verwerven van archeologische collecties in particulier bezit, afkomstig uit de directe omgeving van het Romeinse grensfort Fectio. In de jaren 1976/77 werd daar – rond de gemeentegrens tussen Bunnik en Houten – bij de verbreding van rijksweg A12 veel grond verzet. De betrokken archeologische instanties hadden onvoldoende aandacht voor de gevolgen voor het archeologische erfgoed. Gelukkig namen destijds "vrijtijdsarcheologen" en andere geïnteresseerden wél hun verantwoordelijkheid en redden veel vondsten uit de grondhopen. De vaak unieke vondsten dreigden uit het oog te geraken, maar onze werkgroep heeft via gerichte publiciteit vijf van deze archeologische collecties opgespoord, verworven en deels gedetermineerd.

Ook hebben wij verder gewerkt aan het vergroten van onze bekendheid in de gemeente Houten. Op vele manieren hebben we de aandacht gevestigd op onze archeologische activiteiten, de resultaten van ons veldonderzoek en de presentatie ervan. Het volgende overzicht getuigt ervan.

De archeologische werkgroep telt 20 leden, die veelal wekelijks actief zijn. Met elkaar hebben we in het verslagjaar zo'n 3.800 uur aan allerlei vormen van archeologisch werk verzet.

In het verslagjaar is Ton van Rooijen overleden. Vanuit verschillende posities, het laatst bij Landschap Erfgoed Utrecht, was hij vele jaren de grote animator van de "vrijtijdsarcheologie" en vraagbaak voor "vrijtijdsarcheologen" in onze regio. Gelukkig wordt zijn werk voortgezet.

Ton van Rooijen (1953-2012).

Links: De Werkgroep tijdens de voorbereiding van een veldloopactie.

Onder: Voorwerpen van particuliere collecties afkomstig uit Vechten 1976/77.

Beknopt overzicht van onze activiteiten

Opgravingen

In opdracht van de lokale overheid heeft de werkgroep op vier locaties in de gemeente Houten archeologische waarnemingen gedaan. Eén langs de Tetwijkse weg in Schalkwijk (sporen uit de Middeleeuwen), één bij de aanleg van een fietspad op bedrijventerrein De Veste (sporen uit de Romeinse tijd) en één bij grondverzet rond het nieuwe winkelcentrum Castellum in Houten-zuid (sporen uit de IJzertijd). De vierde activiteit is eind 2012 gestart en betreft archeologisch en bouwhistorisch onderzoek van boerderij Looijendaal aan de Beusichemseweg in het buitengebied van 't Goy (sporen uit de late Middeleeuwen tot recent). Deze te verbouwen boerderij staat op de gemeentelijke monumentenlijst.

Voor zover afgerond hebben wij over deze archeologische waarnemingen korte rapportages en adviezen opgesteld, bestemd voor de gemeente Houten.

In het buitengebied van Schalkwijk, op een perceel van ca 2 hectare bekend als Brandkamp, heeft onze werkgroep de archeologische waarden in kaart gebracht, door middel van systematisch veldlopen. Ook zijn wij begonnen aan een onderzoek naar de definitieve locatie van het voormalige kasteel Schalkwijk langs of aan de Tetwijkseweg in Schalkwijk.

We zijn van plan om beide archeologische activiteiten in het voorjaar/zomer van 2013 af te ronden.

Enkele leden van onze werkgroep werkten op uitnodiging mee aan twee archeologische onderzoeken binnen in het Waterliniefort Vechten. Deze onder-

Veldlopen op de akkers van Brandkamp in Schalkwijk.

Graven op de deel van boerderij Looijendaal.

zoeken, uitgevoerd door de archeologische adviesbureaus RAAP en BAAC, brachten bijzondere vondsten uit de Romeinse tijd aan het licht. Het eerste onderzoek had betrekking op de doorgraving van de verdedigingswal en het tweede (nog niet afgeronde) veldonderzoek had te maken met de voorbereiding van het Nationale Waterliniemuseum.

Publicaties

Nieuwe publicaties zijn in voorbereiding, één over al het eerder verricht archeologisch onderzoek aan de Beusichemseweg te Houten en één gewijd aan ons bouwhistorische en archeologische onderzoek op landgoed Wickenburgh in 't Goy.

Museum

Na de succesvolle expositie "Romeins glas en andere oudheden uit Houtens bodem" brachten wij vanaf begin september 2012 de tentoonstelling "Van top tot teen door de eeuwen heen", gewijd aan lichaamsverzorging sinds de oudheid. We ontvingen tot nu toe 561 bezoekers voor deze expositie, en daarnaast twee Houtense basisscholen, enkele bewonersgroepen, twee groepen kinderen van de naschoolse opvang en Probus Houten.

Het museum is het hele jaar gedurende twee dagdelen per week geopend, en wel op de dinsdagen en de zaterdagen.

Voordrachten en presentaties

Leden van onze werkgroep verzorgden voordrachten en presentaties over archeologische en historische onderwerpen aan lokale organisaties, zoals Probus Houten, bewonersgroepen en twee groepen van de Houtense Zomerschool.

Website

Leden van onze werkgroep hebben onze website www.archeologiehouten.nl geheel vernieuwd en verder uitgebouwd.

Educatie

Onze leskisten over de Romeinse tijd en de Middeleeuwen vonden wat minder aftrek dan vorige jaren. Beide leskisten zijn beschikbaar voor alle basisscholen in onze gemeente. Wij verzorgden op verzoek de praktische begeleiding bij de leskisten. Aan kinderen van de naschoolse opvang, onder andere Kids Lodge, hebben wij opnieuw enkele workshops gegeven over archeologie en verhalen verteld op onze archeologiezolder, over het verre verleden van Houten.

Wij hebben in het verslagjaar opnieuw een maatschappelijke stageplaats aangeboden aan een VWO-leerling.

Tentoonstelling 'Van top tot teen' in het museum.

De Werkgroep op de Activiteitenmarkt, Het Rond in Houten.

Manifestaties

De werkgroep was wederom actief in Houten op de Open Monumentendag, de jaarlijkse Activiteitenmarkt en de Boekenmarkt.

Mediacontacten

Bij diverse gelegenheden waren lokale pers en radio aanwezig om reportages te maken over onze activiteiten in het veld en op onze archeologiezolder. We werkten daarbij samen met Omroep Houten.

Contacten met de gemeente

De subsidieovereenkomst met de gemeente Houten is ook in 2012 op het gebruikelijke niveau voortgezet. Onze werkgroep verricht als tegenprestatie voor de gemeentelijke subsidie:

- archeologisch onderzoek in de gemeente Houten
- presenteert museale collecties op de archeologiezolder en
- levert diensten aan onderwijs en instellingen in de gemeente Houten.

Periodiek is er overleg met de wethouder en we onderhouden intensieve contacten met de gemeentelijke archeoloog.

Overige activiteiten

Werkgroepleden deden mee aan activiteiten van de AWN:

- archeologisch graafkamp in Trier, Duitsland
- veldwerk op fort Vechten
- Romeinendag op fort Asperen
- bezichtiging van de PUG-collectie Utrecht
- vakcursussen en determinatie van vondsten uit de regio.

We waren opnieuw aanwezig op het Romeinensymposium van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Archeologische Werkgroep "Leen de Keijzer" / Stichting Archeologie Houten, Pieter Frederiks, januari 2013

Tijdens een workshop kennis delen met collega's.